

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПШОО	Наименование
Професионално направление	345	“АДМИНИСТРАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ”
Професия	345120	“ИКОНОМИСТ”
Специалност	3451201	“ИНДУСТРИЯ”

Утвърдена със Заповед № РД 09 –24/10.01.2014 г.

София, 2014 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията **345120 “Икономист”**, специалност **3451201 “Индустрия”** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаемите, изискващи се за придобиване на трета степен по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация съгласно **Наредба № 32 от 09.01.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Икономист”** (Обн. ДВ, бр. 15 от 21.02.2012 г., в сила от 21.02.2012 г. ,издадена от министъра на образованието, младежта и науката).

Държавните изпити по теория и практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на Закона за професионалното образование и обучение и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:

- а.** Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
- б.** Критерии за оценяване.

2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:

- а.** Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
- б.** Критерии за оценяване.

3. Система за оценяване.

4. Препоръчителна литература.

5. Приложения:

а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.

б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

Изпитна тема № 1:

ЕЛЕМЕНТАРНА ТЕОРИЯ НА ПАЗАРА – ТЪРСЕНЕ, ПРЕДЛАГАНЕ, ПАЗАРНО РАВНОВЕСИЕ

План-тезис: Същност на пазарното търсене, фактори, закон за търсенето. Стоково предлагане, същност, фактори, закон за предлагането. Еластичност на търсенето и предлагането. Пазарно равновесие – същност и промени.

Приложна задача: По предварително зададени данни да се определи точката на равновесие, равновесната цена и равновесното количество и да се покаже графично.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира, назовава и формулира основните категории на пазарния механизъм.	10
2. Разбира, описва и обяснява основните фактори, оказващи влияние върху търсенето и предлагането.	10
3. Начертава кривите на търсене, предлагане и пазарно равновесие.	10
4. Разбира и анализира понятието еластичност и видовете еластичност на търсенето и предлагането.	10
5. Анализира видовете пазарно равновесие и поведението на производителите.	10
6. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: ГРАЖДАНСКИ СДЕЛКИ

План-тезис: Същност на гражданските сделки – понятие, сключване на сделките. Видове сделки – същност и видове. Предварителен договор. Недействителност на сделките – понятие и видове. Нищожни и унищожяеми сделки. Последици от недействителността на сделки.

Приложна задача: Попълване на примерен договор за представителство.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира понятието сделка и неговите особености, както и сключването на сделките.	10
2. Познава видовете сделки и ги обяснява. Дефинира предварителния договор и неговите особености.	10
3. Характеризира недействителността на сделките, видовете недействителни сделки и техните последици.	15
4. Подробно изброява основанията за нищожност и унищожяемост на сделките.	15
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: ТРУДОВО ПРАВООТНОШЕНИЕ

План-тезис: Същност, субекти и видове трудови правоотношения. Основания за възникване на трудово правни отношения между работник и работодател. Индивидуален трудов договор – съдържание, сключване, изпълнение, изменение и прекратяване на трудовото правоотношение. Видове трудови договори – срочен и договор със срок за изпитване.

Приложна задача: Попълване на примерен трудов договор.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира и разграничава видовете трудови правоотношения.	10
2. Описва особеностите, сключването и регистрацията на трудовите договори.	10
3. Описва начините и особеностите при изменението и прекратяването на трудовото правоотношение.	15
4. Познава и посочва особеностите на срочните договори и договора със срок за изпитване.	15
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: ПРЕДПРИЯТИЕТО И ФИРМАТА

План-тезис: Същност, принципи, различия, функции на предприятието. Предприятието и неговата среда. Видове предприятия. Мотиви за създаване и придобиване на предприятие. Избор на местоположение и размер на предприятието – принципи и фактори.

Приложна задача: Кои фактори могат да повлияят за вземане на решение за местоположението на предприятие за производство на мебели?

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на предприятието и прави разлика между предприятие и фирма. Дава пример.	10
2. Характеризира видовете предприятия и ТД. Анализира предимствата и недостатъците им.	20
3. Разбира и обяснява мотивите и решенията при избора на предмета и дейността на предприятието.	10
4. Анализира принципите, факторите при създаването на предприятието и неговото местоположение и средата.	10
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5:**ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ КАТЕГОРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ – СЕБЕСТОЙНОСТ, ЦЕНА, ПЕЧАЛБА, ЕФЕКТИВНОСТ И РЕНТАБИЛНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО**

План-тезис: Същност, елементи и видове себестойност. Цена и ценообразуване. Същност и значение на печалбата. Формиране на печалбата. Облагане на печалбата. Разпределение на чистата печалба в зависимост от правно-организационната форма на фирмата. Управление на печалбата. Ефективност и рентабилност.

Приложна задача: Да се установят динамиката на печалбата и рентабилността на предприятие “Х” по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Назовава и формулира същността и значението на понятието себестойност, цена и печалба.	10
2. Разбира и описва начините за формиране себестойност, цена, печалба и облагането ѝ.	10
3. Познава и характеризира разпределението на чистата печалба на фирмата.	10
4. Анализира управлението на печалбата в зависимост от факторите, влияещи върху нея.	10
5. Познава и интерпретира същността и ролята на икономическата ефективност и рентабилност за реализирането на печалбата.	10
6. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6:**ПЕРСОНАЛ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО И ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА**

План-тезис: Характеристика на труд, работна сила, трудови ресурси и персонал. Състав и структура на персонала. Производителност на труда – характеристика, показатели и методи за измерване, фактори за повишаване производителността на труда.

Приложна задача: Да се определи равнището на ПТ по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира основните понятия. Познава и характеризира състава и структурата на персонала.	15
2. Разбира същността на ПТ, нейното равнище и динамика.	5
3. Анализира показателите и методите за измерване ПТ.	20
4. Познава и анализира факторите за повишаване на производителността на труда.	10
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7:**ИКОНОМИЧЕСКО СТИМУЛИРАНЕ И ЗАПЛАЩАНЕ НА ТРУДА В ПРЕДПРИЯТИЕТО**

План-тезис: Заплащане на труда – същност, значение и принципи. Системи и форми на заплащане на труда. Структура и организация на работната заплата. Ред и начин за определяне и изчисляване на трудовите възнаграждения на работниците и служителите.

Приложна задача: Изчисляване на работна заплата по зададени условия.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира същността, значението и принципите на заплащането на труда.	5
2. Познава и описва системи и форми за заплащане на труда.	25
3. Познава реда и начина за определяне и изчисляване на работната заплата на работниците и служителите.	15
4. Анализира факторите, оказващи влияние върху формирането на работната заплата.	5
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: БОРСИ И БОРСОВА ДЕЙНОСТ

План-тезис: Същност и особености на борсовата търговия. Борсови системи и органи за управление. Видове борси. Борсови сделки. Капиталов пазар. Основни участници на капиталовия пазар. Пазар на ценни книжа.

Приложна задача: Опишете технологията на сключване на борсова сделка.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Познава и характеризира борсовата търговия, видовете борси, органите за управление.	10
2. Дефинира и съпоставя различните борсови сделки.	20
3. Разбира и характеризира капиталовия пазар, основните участници.	10
4. Познава и описва пазара на ценни книжа.	10
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: УПРАВЛЕНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

План–тезис: Основни функции на управление. Стиллове на управление. Управленско решение. Делегиране на управленски функции.

Приложна задача: Разграничаване на управленските функции въз основа на данни от дейността на предприятие.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Правилно дефинира същността на управленските функции.	10
2. Характеризира различните стиллове на управление.	15
3. Разбира и дефинира същността и етапите на управленското решение.	10
4. Анализира и оценява рисковете при делегирането на управленчески функции.	15
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: ПЛАНИРАНЕ

План–тезис: Същност и значение на планирането. Видове планиране в предприятието. Стратегическо и оперативно планиране. Технология за разработване на алтернативно решение за планиране: цели, анализ на външната среда, анализ на вътрешната среда.

Приложна задача:

Изразете схематично технологията на процеса планиране в предприятието.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и значението на планирането.	5
2. Разработва видовете планиране, диференцира и обяснява стратегическото и оперативното планиране.	15
3. Представя технологията за разработване на алтернативно решение.	10
4. Формулира цели, анализира външна и вътрешна среда, обобщава резултати, прави изводи.	20
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: МАРКЕТИНГ-МИКС

План–тезис: Същност на маркетинг-микс. Елементи на маркетинг-микса. Продуктова политика, ценова политика, пласментна политика и политика на комуникациите.

Приложна задача: Да се начертае графиката на жизнения цикъл на продукт въз основа на посочени данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Познава и дефинира елементите на маркетинговия микс. Определя целите и задачите на отделните маркетингови политики.	10
2. Обяснява нивата на продукта, влиянието на факторите при формиране на цената и при избор на дистрибуционни канали, познава елементите на промоционния микс.	10
3. Анализира и обосновава избора на продуктови и ценови стратегии през различните фази на жизнения цикъл на продукта, начините за организация на продажбите и промоцията.	15
4. Анализира връзките и зависимостите между елементите на маркетинговия микс.	10
5. Решава вярно приложната задача: Познава жизнения цикъл на продукта и умее да го покаже чрез графика. Може да го анализира и да предложи най-подходящите стратегии за всяка фаза.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: ИМУЩЕСТВО НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

План-тезис: Имуществото на предприятието като обект на счетоводството. Съдържание, състав и структура на активите и пасивите на предприятието. Стопански операции и процеси като обект на отчитане.

Приложна задача: Групиране имуществото на предприятие по икономическа същност и функционална роля, както и по произход и целево предназначение.

Дидактически материали: Калкулатор.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира правилно понятието имущество на предприятието.	5
2. Дефинира вярно съдържанието, състава и структурата на активите на предприятието. Дава примери.	15
3. Дефинира вярно съдържанието, състава и структурата на пасивите на предприятието. Дава примери.	15
4. Дефинира вярно същността на стопанските операции и процеси. Обяснява и дава примери за типовете стопански операции.	10
5. Решава вярно приложната задача: Групира активите и пасивите и установява общия стойностен размер на имуществото – 15 x 1 т.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: ОТЧИТАНЕ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ПРОДУКЦИЯТА

План-тезис: Продукция – същност, видове, оценяване при придобиване. Основни производствени разходи. Калкулация. Стопански операции и счетоводни записвания за отчитане себестойността на продукцията.

Приложна задача: Съставете калкулация на изделие “А”, произвеждано в индустриално предприятие.

Дидактически материали: Таблица за калкулиране на себестойност, сметкоплан и калкулатор.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира правилно същността и видовете продукция. Оценяване при придобиване.	10
2. Изяснява същността и класификацията на основните производствени разходи.	10
3. Правилно дефинира същността и процеса на калкулация.	15
4. Правилно дефинира и осчетоводява стопанските операции, свързани с отчитане себестойността на продукцията.	5
5. Решава вярно приложната задача: прости счетоводни записвания - 15 x 1 т. таблица за калкулиране на себестойност – 5 т.	20
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: ФИНАНСИРАНЕ ДЕЙНОСТТА НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

План-тезис: Същност на финансите и финансирането на предприятието.

Източници на финансиране - собствени и чужди. Краткосрочно и дългосрочно финансиране. Нетрадиционни методи на финансиране (лизинг, факторинг и форфетинг). Средна цена на финансиране.

Приложна задача: Определяне на средната цена на финансиране.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира източниците за финансиране на предприятието и ги класифицира. Познава вътрешните и външните източници. Дефинира и обяснява понятията амортизация, нетна печалба, резервен капитал, акции, заеман капитал, облигационен заем.	20
2. Обяснява особеностите на отделните източници на финансиране и прави съпоставка между тях.	15
3. Познава и обяснява нетрадиционните методи на финансиране. Характеризира ги.	10
4. Анализира последиците и рисковете при ползване на кредити от предприятието. Прави изводи за необходимостта кредитополучателят да се информира за измененията в условията на кредита.	5
5. Решава вярно приложната задача.	5
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА ДАНЪЦИТЕ

План-тезис: Произход, същност и функции на данъка. Принципи на данъчното облагане. Елементи на данъка. Начини за облагане с данъци. Данъчна система и класификация на данъците.

Приложна задача: По предварително зададени данни да се направи класификация на данъците.

Дидактически материали: Таблица.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Познава произхода, същността и функциите на данъка.	15
2. Разбира, обяснява принципи на данъчното облагане.	10
3. Характеризира данъчната система, елементите на данъка, начините за облагане и събиране на данъците.	15
4. Познава бягството от данъка и класифицира данъците.	10
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16:

ПРОИЗВОДСТВЕНА СТРУКТУРА НА ИНДУСТРИАЛНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ

План-тезис: Същност на производствената структура и видове. Фактори, оказващи влияние върху формирането на производствената структура. Производствени звена на фирмата – цех, участък, работно място. Изисквания към производствената структура на фирмата.

Приложна задача: В какво се изразява същността и значението на принципа „Точно навреме“? Какви изисквания трябва да бъдат изпълнени, за да стане възможно успешното му прилагане?

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Познава същността и видовете производствена структура. Изброява и обяснява факторите, влияещи върху формирането на производствената структура.	10
2. Описва производствените звена на фирмата.	10
3. Разбира и анализира особеностите на цеха, участъка и работното място.	15
4. Обяснява изискванията към производствената структура на фирмата.	15
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: ФОРМИ НА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОСНОВНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕН ПРОЦЕС В ПРЕДПРИЯТИЕТО

План-тезис: Същност на формата на организация на производството. Взаимовръзка между типа и формата на организация. Характерни особености на индивидуалната, груповата, поточната и предметната форма на организация на производството. Други форми на организация на производството – ГПС, ГАПС, КИПС.

Приложна задача: Да се определи оптималният размер на партидата при организирането на груповата форма на организация на производството по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Познава същността на формата на организация на производството и обяснява взаимовръзката между типа и формата на организация.	10
2. Познава особеностите на индивидуалната и груповата форма на организация.	15
3. Разбира и обяснява поточната и предметната форма. Изяснява ГПС, ГАПС, КИПС.	15
4. Анализира икономическите резултати от прилагане на формите на организация на производството.	10
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИНОВАЦИОННИЯ ПРОЦЕС В ПРЕДПРИЯТИЕТО

План-тезис: Основни принципи на организацията на научноизследователската и опитно-конструкторската работа в предприятието. Иновационни структури в предприятието - видове и оценка. Подбор и мотивация на персонала в иновационните структури на предприятието.

Приложна задача: Допълнете в схемата етапите на иновационния процес.

1. Идея за иновация	2	3	4	5. Маркетинг
Вътре или вън от фирмата	Изследвания	Проектно-конструкторска дейност	Производство	Отдел по маркетинг

Начало

Време

Край

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1. Дефинира принципите на организация на НИОКР в предприятието.	10
2. Обяснява и категоризира иновационните структури в предприятието.	15
3. Посочва методите за подбор на персонала.	10
4. Описва, анализира и оценява управленските подходи за мотивация на персонала в иновационните структури на предприятието.	15
5. Решава вярно приложната задача.	10
Общ брой точки	60

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните и предприемачески умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на трета степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията и специалността се състои в разработване и защита на бизнес проект от екип, в който са включени до трима ученици/обучаеми, или като индивидуална разработка.

Бизнес проектът се предава 30 дни преди защитата на комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, утвърдена със заповед на директора на училището/обучаващата институция.

Темите на бизнес проекта (практическото задание) се избират и формулират съвместно от обучаемите и ръководителите на проектите, които са членове на комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция.

Защитата на бизнес проекта се провежда съгласно график, утвърден от директора на училището/обучаващата институция.

Бизнес проектът включва разделите:

1. Увод.
2. Маркетингова част – анализи, маркетингово проучване, сегментиране, позициониране, маркетингова стратегия - маркетинг-микс.
3. Организация на дейността – избор на място и правна форма, организация на дейността, структура и мениджмънт.
4. Финансова част – финансиране, разходи, себестойност, ценообразуване, приходи, печалба, рентабилност, възвръщаемост.
5. Изводи.

6. Тенденции за развитие.
7. Заключение.
8. Приложения, използвана литература, декларация за авторство.

Индивидуалните практически задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция.

Индивидуалното практическо задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания/обучаваните при изпълнение на практическото задание.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със Заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата.

№ по ред	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда	1.1. Избира правилно и използва по безопасен начин необходимите технически средства; 1.2. Организира правилно работното си място с оглед осигуряване на ергономичност; 1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, и спазва предписанията за своевременна реакция при работа с технически средства; 1.4. Описва дейностите по поддръжка на работното място.	да/не
2.	Представяне на бизнес проекта на хартиен носител	2.1. Спазва изискванията за челна страница, съдържание, увод, изложение, приложение и заключение; 2.2. Добър външен вид.	5
3.	Представяне на маркетингова част	3.1. Анализира макро- и микрообкръжаващата среда; 3.2. Прилага SWOT- анализ; 3.3. Умее да прилага маркетинговия инструментариум;	20

		3.4. Разработва оптимална пласментна политика; 3.5. Разработва ефективна рекламна кампания; 3.6. Прилага сегментиране и позициониране на продукта.	
4.	Представяне организацията на дейността	4.1. Изгражда правилно управленска структура; 4.2. Оптимизира организацията на дейността; 4.3. Предлага оптимизация на имуществото, работното време и персонала.	10
5.	Разработване на финансова част	5.1. Прилага основните икономически показатели; 5.2. Прогнозира приходи; 5.3. Калкулира себестойност; 5.4. Анализира финансовото състояние на предприятието; 5.5. Формулира изводи за дейността и проектира тенденции за развитие.	15
6.	Умение за представяне/презентиране	6.1. Говори разбираемо, ясно и не много бързо; 6.2. Изразява се конкретно, представя бизнес проекта в логическа последователност и обоснованост; 6.3. Положение на тялото; 6.4. Движение на ръцете; 6.5. Изражение на лицето и зрителен контакт с аудиторията; 6.6. Дрес-код и др.	5
7.	Онагледяване на бизнес проекта	7.1. Използва технически средства – РС, мултимедия и др.; 7.2. Използва нагледни материали – табла, макети, фотоси, албуми и др.	5
		Общ брой точки	60

Посочва се максималният брой точки, който се поставя при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Те са в съответствие с посочените в Държавното образователно изискване за придобиване квалификацията по професията “Икономист”.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема и за всяко изпитно задание е **60**. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общия брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Г Попов, Д. Макавеева. Икономика на предприятието – част I, Изд. Мартилен 2009 г.
2. Д. Дончев, Ц. Лалева, М. Фурнаджиева и др. Икономика на предприятието – част II, Изд. Мартилен, 2006 г.
3. доц.д-р.Юлия Маринова, доц.д-р.Георги Попов .Икономика и организация на индустриалната фирма, Изд. Горекс прес, София ,2001 г.
4. Любен Петров. Основи на счетоводството, Изд. Мартилен, 2011 г.
5. Г. Илиев, С. Петрова, В.Божков.Счетоводство на предприятието, Изд. Горекс прес.
6. Цв. Коцев, Ст. Вачков, Е. Спасова и др.,Финанси. Изд. Мартилен, 2011 г.
7. Методи Кънев. Микроикономика, Изд. Мартилен, 2009 г.
8. М. Кънев. Макроикономика, Изд. Мартилен, 2003 г.
9. Д. Дончев. Мениджмънт, Изд. Мартилен, 2007 г.
10. Закон за задълженията и договорите.
11. Кодекс на труда.
12. Д. Доганов, З. Младенов, Р. Панова. Маркетинг,Изд. Люрен, 1999 г.
13. А. Ангелов. Ръководство за разработване на бизнес план, Изд. Сиела, 1999 г.
14. Д. Каменов.Стратегическо бизнес планиране, Изд.,„ОКОМ”, 2008 г.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

М. Стойчева - Национална търговска гимназия, гр. Пловдив

А. Йорданова - Национална търговска гимназия, гр. Пловдив

Консултанти:

Д. Дикова - Търговска гимназия ”В. Априлов”, гр. Червен бряг

Вл. Маринова - Национална търговска гимназия, гр. Пловдив

Г. Калоферов - Национална търговска гимназия, гр. Пловдив

В. Стаматова - Национална търговска гимназия, гр. Пловдив

Т. Арабаджиева - Национална търговска гимназия, гр. Пловдив

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а. Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професия 345120 „Икономист”
специалност 3451201 „Индустрия”

ИЗПИТЕН БИЛЕТ № 11: Маркетинг-микс

План–тезис: Същност на маркетинг-микс. Елементи на маркетинг-микса. Продуктова политика, ценова политика, пласментна политика и политика на комуникациите.

Приложна задача: Фирма ”Елеганс” ООД произвежда и търгува с дамска конфекция. За летния сезон тя пуска на пазара моден дамски костюм, а продажбите във времето, са както следва:

От 01.06.12 г. до 15.06.12 г.....	1000 лв.
От 16.06.12 г. до 30.06.12 г.....	10 000 лв.
От 01.07.12 г. до 15.07.12 г.....	25 000 лв.
От 16.07.12 г. до 30.07.12 г.....	10 000 лв.
От 01.08.12 г. до 15.08.12 г.....	1000 лв.
От 16.08.12 г. до 31.08.12 г.....	500 лв.

Начертайте графиката на жизнения цикъл на този продукт и определете какъв е вида му. Посочете подходящите за всяка фаза от жизнения цикъл: ценови, пласментни и комуникационни стратегии.

Дидактически материали:..... -
/при наличие на такива/

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:

.....
(име, фамилия)

(подпис)(печат на училището/обучаващата институция)

б. Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професия 345120 „Икономист”
специалност 3451201 „Индустрия”

И н д и в и д у а л н о п р а к т и ч е с к о з а д а н и е №

На ученика.....
(трите имена на ученика/обучавания)

от.....клас,

специалност.....

начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:.....

1. Да се разработи и защити проект на тема:

„Създаване и организиране дейността на предприятие за производство и търговия на ръчно изработени бижута”

(вписва се темата на изпитното задание)

2. Указания /инструкции/изисквания/ за изпълнение на практическото задание:

Проектът трябва да:

- включва всички раздели от съдържанието на проекта;
- съдържа графики, таблици и диаграми;
- съдържа декларация за авторство от обучавания/обучаваните;
- съдържа списък с използваната литература;
- се предаде на хартиен носител, формат А4 и на електронен носител;
- се предаде на комисията 30 дни преди определената дата за презентация и защита.

ОБУЧАВАН:.....
(име и фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име и фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция.....
(име и фамилия) (подпис)

(печат на училището)